

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp.....	17

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I CHARAKTERYSTYKA PRAWA

DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH..... 21

1.1. Prawo do prywatności	23
1.1.1. Koncepcja prawa do prywatności.....	23
1.1.2. Zakres pojęcia „prywatność”	26
1.1.3. Ochrona prywatności	30
1.2. Koncepcja autonomii informacyjnej	31
1.3. Kształtowanie się i charakterystyka prawa do ochrony danych osobowych	34
1.3.1. Przyczyny wyodrębnienia ochrony danych osobowych jako nowej kategorii prawnej.....	34
1.3.2. Ochrona danych osobowych jako zabezpieczenie przed „tyranią informacyjną”	38
1.3.3. Prewencyjny charakter prawa do ochrony danych osobowych.....	41
1.4. Współczesne problemy ochrony danych osobowych.....	43

ROZDZIAŁ 2. MIĘDZYNARODOWA I EUROPEJSKA REGULACJA OCHRONY

DANYCH OSOBOWYCH..... 47

2.1. Charakterystyka regulacji ochrony danych osobowych w aktach międzynarodowych	50
2.1.1. Akty ONZ.....	50
2.1.2. Akty UNESCO	52
2.1.3. Rekomendacja Rady OECD.....	52
2.2. Ochrona danych osobowych w aktach Rady Europy.....	52
2.2.1. Europejska Konwencja Praw Człowieka	53
2.2.2. Konwencja 108 o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych	55
2.2.3. Europejska Konwencja Bioetyczna.....	56
2.2.4. Rezolucje i rekomendacje.....	57
2.3. Ochrona danych osobowych w aktach UE.....	58
2.3.1. Karta Praw Podstawowych oraz TłUE.....	59
2.3.2. Dyrektywy dotyczące ochrony danych osobowych	61
2.3.3. Rozporządzenie nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady.....	62
2.3.4. Konwencja z Schengen	63

2.4. Standardy ochrony danych osobowych według konwencji 108 i dyrektywy 95/46/WE	64
2.4.1. Definiowanie pojęcia danych osobowych	65
2.4.2. Przetwarzanie danych osobowych	67
2.4.3. Zasady jakości danych	68
2.4.4. Warunki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych	69
2.4.5. Przetwarzanie danych szczególnie chronionych	70
2.4.6. Wymogi dotyczące bezpieczeństwa danych i podmioty będące użytkownikami danych	71
2.4.7. Prawa osób, których dane dotyczą	72
2.4.8. Obowiązki informacyjne	74
2.4.9. Sankcje w przypadku naruszeń zasad ochrony danych osobowych	74
2.4.10. Przekazywanie danych do państwa trzeciego	75
2.4.11. Obowiązek powołania organów nadzorczych	77
2.5. Organy ochrony danych osobowych	77
2.5.1. Organy ochrony danych osobowych w konwencji 108	78
2.5.2. Organy ochrony danych osobowych w dyrektywie 95/46/WE	79
2.6. Europejski Inspektor Ochrony Danych Osobowych	81

ROZDZIAŁ 3. PRAWO DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH W POLSKIEJ REGULACJI KONSTYTUCYJNEJ

3.1. Prawo do ochrony danych osobowych przed wejściem w życie Konstytucji	87
3.2. Prawo do ochrony danych osobowych a zasada godności człowieka	88
3.3. Prawo do ochrony danych osobowych a inne konstytucyjne wolności i prawa	90
3.4. Prawo do ochrony danych osobowych a prawo do prywatności	91
3.4.1. Prawo do ochrony danych osobowych jako emanacja prawa do prywatności	92
3.4.2. Prawo do ochrony danych osobowych jako odrębne od prawa do prywatności	93
3.4.3. Funkcjonalne powiązania między prawem do prywatności a prawem do ochrony danych osobowych	94

ROZDZIAŁ 4. PODMIOTOWY ZAKRES PRAWA DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

4.1. Podmiot uprawniony	101
4.1.1. Konstytucyjne prawo do ochrony danych osobowych — prawo człowieka czy obywatela?	101
4.1.2. Prawo do ochrony danych osobowych — wyłącznie osoby fizycznej czy także jednostek organizacyjnych?	110
4.1.3. Podmiot uprawniony do ochrony danych osobowych na gruncie uodo	114

4.1.4.	Informacje o osobie zmarłej.....	116
4.1.5.	Informacje o osobie poczętej nienarodzonej.....	118
4.2.	Intensywność ochrony danych osobowych a uwarunkowania podmiotowe	119
4.2.1.	Ochrona danych osobowych przedsiębiorcy	121
4.2.2.	Ochrona danych osobowych osób publicznych	125
4.3.	Podmioty zobowiązane do ochrony danych osobowych według Konstytucji	127
4.3.1.	Organy władzy publicznej jako podmioty zobowiązane do ochrony danych	127
4.3.2.	Horyzontalne obowiązywanie konstytucyjnych wolności i praw	129
4.4.	Charakterystyka podmiotów zobowiązanych do ochrony danych osobowych na gruncie uodo	133
4.5.	Administrator danych	135
4.5.1.	Administrator danych według definicji ustawowej	135
4.5.2.	Krąg podmiotów potencjalnie zaliczanych do administratorów danych	137
4.5.3.	Decydowanie o celach i środkach przetwarzania danych	139
4.5.4.	Administratorzy danych z sektora publicznego	142
4.5.5.	Administratorzy danych z sektora prywatnego	149
4.5.6.	Współadministrowanie	150
4.5.7.	Operator wyszukiwarki internetowej jako administrator danych	151
4.6.	Podmiot przetwarzający	155
4.6.1.	Status podmiotu przetwarzającego	155
4.6.2.	Przetwarzający a administrator danych	157
4.6.3.	Umowa powierzenia przetwarzania danych	158
4.6.4.	Odpowiedzialność podmiotu przetwarzającego	161
4.6.5.	Zabezpieczenie danych przez podmiot przetwarzający	161
4.6.6.	Powierzenie przetwarzania a zgoda osoby, której dane dotyczą	162
4.6.7.	Podmiot przetwarzający a kontrola GIODO	162
4.7.	Administrator bezpieczeństwa informacji	163
4.7.1.	Podstawa prawna powołania administratora bezpieczeństwa informacji	163
4.7.2.	Fakultatywność powołania ABI	166
4.7.3.	Wymagania wobec kandydatów na ABI	169
4.7.4.	Powołanie ABI i zgłoszenie do rejestracji	171
4.7.5.	Dopuszczalność powołania kilku ABI i zastępcy ABI	173
4.7.6.	Status ABI	174
4.7.7.	Zadania ABI	178
4.7.8.	Wykreślenie ABI z rejestru	183
4.8.	Osoby upoważnione do przetwarzania danych	186
4.8.1.	Krąg osób upoważnionych	186

4.8.2. Upoważnienie do przetwarzania danych	188
4.8.3. Ewidencja osób upoważnionych	189
4.8.4. Upoważnienie do przetwarzania danych a tajemnica danych z art. 39 ust. 2 uodo	190
ROZDZIAŁ 5. ZAKRES PRZEDMIOTOWY PRAWA	
DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	193
5.1. Pojęcie „dane osobowe”	195
5.1.1. Dane osobowe na tle regulacji konstytucyjnej	195
5.1.2. Dane osobowe na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych	198
5.1.3. Dane osobowe jako wszelkie informacje o osobie fizycznej	199
5.1.4. Dane osobowe jako informacje dotyczące osoby fizycznej zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania	201
5.1.5. Klasyfikacje danych osobowych	208
5.1.6. Dane zwykłe i dane wrażliwe	210
5.2. Prawo jednostki do nieujawniania informacji dotyczących jej osoby	216
5.2.1. Autonomia informacyjna – prawo czy wolność	218
5.2.2. Charakterystyka autonomii informacyjnej	219
5.2.3. Ograniczony charakter autonomii informacyjnej	221
5.2.4. Odzwierciedlenie zasady autonomii informacyjnej w regulacji uodo	223
5.2.5. Podstawy przetwarzania danych na gruncie uodo	224
5.2.6. Przestanki dopuszczalności przetwarzania danych zwykłych	225
5.2.7. Przestanki dopuszczalności przetwarzania danych wrażliwych	234
5.2.8. Wyłączenia stosowania przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych z uodo	239
5.2.9. Nieprzypisywanie ukrytych znaczeń elementom numerów porządkowych	239
5.3. Ograniczone prawo władz publicznych do pozyskiwania, gromadzenia i udostępniania informacji o obywatelach	241
5.3.1. Niezbędność przetwarzania danych w art. 51 ust. 2 Konstytucji	241
5.3.2. Niezbędność przetwarzania danych na gruncie uodo	243
5.3.3. Niezbędność przetwarzania danych w demokratycznym państwie prawnym	245
5.4. Prawo dostępu do urzędowych dokumentów i zbiorów danych	246
5.4.1. Treść uprawnienia wynikającego z art. 51 ust. 3 Konstytucji	246
5.4.2. Urzędowe dokumenty i zbiory danych	248
5.4.3. Zbiór danych w uodo	250
5.4.4. Uprawnienia informacyjne osoby, której dane dotyczą	258
5.4.5. Obowiązek informacyjny przy zbieraniu danych	263
5.4.6. Rejestry zbiorów danych prowadzone przez GIOD i ABI – powszechne informowanie o przetwarzaniu danych	267

5.5. Prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.....	274
5.5.1. Prawo żądania sprostowania oraz usunięcia informacji a obowiązki informacyjne przy zbieraniu danych i uprawnienia korekcyjne w uodo.....	276
5.5.2. Prawo żądania sprostowania oraz usunięcia informacji a uprawnienia zakazowe w uodo	277
5.5.3. Prawo żądania sprostowania oraz usunięcia informacji a zakaz automatycznych rozstrzygnięć ostatecznych	278
5.6. Ustawowe określenie zasad i trybu gromadzenia oraz udostępniania informacji o osobie fizycznej	280
5.6.1. Zasady szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą.....	282
ROZDZIAŁ 6. OGRANICZENIA PRAWA DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH.....	287
6.1. Zakres dopuszczalnych ograniczeń prawa do ochrony danych osobowych.....	289
6.1.1. Ograniczenia w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw.....	289
6.1.2. Zasada wyłączności ustawy.....	290
6.1.3. Zasada proporcjonalności	293
6.1.4. Zasada zachowania istoty wolności i praw	294
6.1.5. Ograniczenia w zakresie korzystania z prawa do ochrony danych osobowych	295
6.1.6. Ograniczenie korzystania z prawa do ochrony danych osobowych w razie wprowadzenia stanów nadzwyczajnych.....	300
6.2. Prawo do ochrony danych osobowych a wolność wypowiedzi.....	303
6.2.1. Wolność wypowiedzi.....	303
6.2.2. Oddziaływania pomiędzy wolnością wypowiedzi a innymi zagwarantowanymi w Konstytucji RP informacyjnymi uprawnieniami jednostki.....	304
6.2.3. Dwoistość charakteru prawa do ochrony danych osobowych.....	306
6.2.4. Wolność pozyskiwania informacji a prawo do ochrony danych osobowych	307
6.2.5. Wolność rozpowszechniania informacji a prawo do ochrony danych osobowych	309
6.2.6. Wolność wyrażania poglądów a prawo do ochrony danych osobowych	310
6.3. Klauzula prasowa (przywilej medialny) w uodo	311
6.3.1. Prywatność i dane osobowe w prawie prasowym	311
6.3.2. Wprowadzenie klauzuli prasowej do polskiego porządku prawnego.....	313
6.3.3. Zakres uprzywilejowania wynikający z art. 3a ust. 2 uodo	314
6.3.4. Wyłączenie korzystania z klauzuli prasowej	317
6.3.5. Problem oceny następcej	320

6.3.6.	Problemy stosowania uodo do prasowej działalności dziennikarskiej, działalności literackiej lub artystycznej w zakresie wynikającym z art. 3a ust. 2 uodo	321
6.3.7.	Ochrona osoby, której dane dotyczą, a klauzula prasowa	323
6.4.	Prawo do ochrony danych osobowych a prawo do informacji publicznej	326
6.4.1.	Relacje prawa do ochrony danych osobowych i prawa dostępu do informacji publicznej	326
6.4.2.	Relacje pomiędzy ochroną danych osobowych a dostępem do informacji publicznej w aspekcie podmiotowym	330
6.4.3.	Dane osobowe a informacja publiczna	331
6.4.4.	Ograniczenia korzystania z prawa do prawa dostępu do informacji publicznej ze względu na prywatność i ochronę danych osobowych	336
6.4.5.	Współstosowanie uodo i udip	339
6.4.6.	Granice prywatności – dopuszczalność udostępnienia informacji o osobie fizycznej	346
6.4.7.	Udostępnianie informacji o osobach pełniących funkcje publiczne	351
ROZDZIAŁ 7.	GWARANCJE PRAWA DO OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	361
7.1.	Konstytucyjne gwarancje prawa do ochrony danych osobowych	364
7.1.1.	Droga sądowa	365
7.1.2.	Zaskarżalność orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji	367
7.1.3.	Prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej	370
7.1.4.	Skarga konstytucyjna	374
7.1.5.	Rzecznik Praw Obywatelskich	375
7.1.6.	Ochrona konsumentów	377
7.1.7.	Gwarancyjna funkcja konstytucyjnych unormowań innych praw i wolności	378
7.2.	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych	380
7.2.1.	Powołanie GIODO	381
7.2.2.	Warunki kwalifikacyjne kandydata na GIODO	383
7.2.3.	Kadencyjność	383
7.2.4.	Niezależność GIODO	384
7.2.5.	Niepołączalność stanowisk i apartyjność	386
7.2.6.	Immunitet	387
7.2.7.	Ocena pozycji ustrojowej GIODO	388
7.2.8.	Zadania GIODO	390
7.2.9.	Zastępca GIODO i Biuro GIODO	392
7.2.10.	Kontrola GIODO	393
7.2.11.	Decyzje GIODO	397

7.2.12. Egzekucja administracyjna.....	401
7.2.13. Rejestracja zbiorów danych	402
7.2.14. Rejestracja ABL.....	405
7.3. Zabezpieczenie danych	405
7.3.1. Obowiązek adekwatnej ochrony.....	406
7.3.2. Zabezpieczenie fizyczne.....	407
7.3.3. Zabezpieczenia w systemie informatycznym.....	407
7.3.4. Prowadzenie dokumentacji techniczno-organizacyjnej.....	408
7.3.5. Prowadzenie dokumentacji osobowej.....	410
7.3.6. Tajemnica danych osobowych i sposobów ich zabezpieczenia.....	411
7.4. Karnoprawne i cywilnoprawne gwarancje prawa do ochrony danych osobowych.....	419
7.4.1. Przepisy karne w uodo.....	419
7.4.2. Odpowiedzialność cywilna.....	421
Bibliografia	425